

วิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน : กรณีศึกษาทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุห(ครูบรรเลง สาคริก)

ฝากใจ เลขา website

นายเกียรติศักดิ์ ทองจันทร์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์

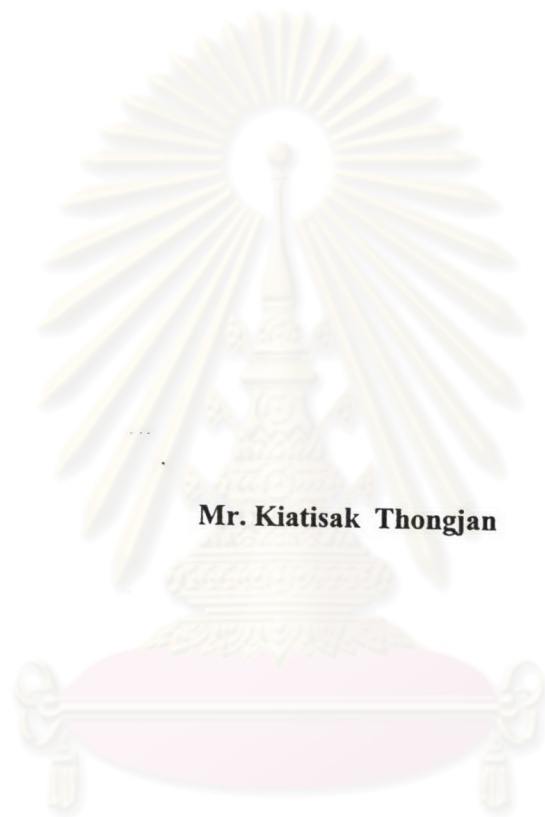
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974 - 53- 2799 - 9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A MUSICAL ANALYSIS OF JA-KHAY SOLO : A CASE STUDY OF
NANG MAHA THEP KASATSAMUHA'S KRAW NAI SOLO
(MRS. BALANG SAKRIK'S COMPOSITION)**

Mr. Kiatisak Thongjan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment to the Requirements
For The Degree of Master of Arts Program in Thai Music
Department of Music
Faculty of Fine and Applied Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2005
ISBN 974 - 53 - 2799 - 9**

เกียรติศักดิ์ ทองจันทร์ : วิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวไน : กรณีศึกษาทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครูบรรเลง สาคริก). [A MUSICAL ANALYSIS OF JA-KHAY SOLO : A CASE STUDY OF NANG MAHA THEP KASATSAMUHA'S KRAW NAI SOLO (MRS. BALANG SAKRIK'S COMPOSITION)] อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ข้าม พรประสิทธิ์, 219 หน้า. ISBN 974 - 53- 2799 - 9.

จากการวิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวไน กรณีศึกษาทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครูบรรเลง สาคริก) สรุปผลการวิจัยได้ว่า เพลงกราวไน เป็นเพลงหน้าพาทย์ประกอบกิริยาการเดินทางของตัวละคร ฝ่ายยักษ์ เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเนื้อทำนองและกลุ่มลูกโยนเสียงต่าง ๆ 10 กลุ่ม 6 เสียง มีคุณลักษณะเหมาะสมในการนำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยว เนื่องจากในกลุ่มลูกโยนต่าง ๆ ที่ปรากฏในเพลงนั้น เปิดอิสระในการคิดประดิษฐ์ทำนองให้พลิกแพลงได้อย่างหลากหลาย ตลอดทั้งมีการเปลี่ยนกลุ่มเสียงภายในตัวเองมากถึง 3 กลุ่มเสียง จึงทำให้เพลงกราวไนโดดเด่นในเรื่องของการดำเนินทำนองและระดับเสียง

ส่วนในทางเดี่ยวจะเข้นั้นเลือกกลุ่มลูกโยนเพื่อประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวจากทำนองหลักเพียง 8 กลุ่มเท่านั้น เนื่องจากกลุ่มลูกโยนที่ 9 และ 10 เป็นกลุ่มลูกโยนที่ซ้ำเสียงและสำนวนกับกลุ่มลูกโยนที่ 1 และ 2 ตลอดทั้งข้อจำกัดในเรื่องขอบเขตเสียงของเครื่องดนตรี นอกจากนี้ในเรื่องของจังหวะพบว่าในทางเดี่ยวเลือกใช้หน้าทับกราวนอกตีประกอบแทนหน้าทับกราวไน เนื่องจากลักษณะของกระสวนจังหวะที่กระชับเอื้อต่อการบรรเลงในทางเดี่ยว ตลอดทั้งในเรื่องของระดับเสียง พบว่าระดับเสียงที่ใช้ในการบรรเลงเดี่ยวลดลงมาจากปกติ 1 เสียง อนุมานได้ว่าเป็นการลดเพื่อต้องการดึงความปลั่งจำเพาะของจะเข้มาใช้ให้มากที่สุด ส่วนลักษณะของการดำเนินทำนองและการใช้กลวิธีพิเศษนั้น พบว่าลักษณะการดำเนินทำนองอาศัยทำนองหลักเป็นเค้าโครงในการดำเนินทำนองทั้งหมดยกเว้นในกลุ่มลูกโยนที่ 8 นอกจากนี้พบลักษณะเด่นในเรื่องของการดำเนินทำนองแบบลอยจังหวะ การดำเนินทำนองที่ต้องคาบเกี่ยวด้วยสายลาวดในอาการต่าง ๆ และการดำเนินทำนองที่มีเสียงใดเสียงหนึ่งยื่นเป็นพื้น และผันเสียงตกสุดท้ายในแต่ละห้องให้แตกต่างกันออกไป พบการใช้กลวิธีพิเศษต่าง ๆ มากถึง 11 แบบ เช่น การสะบัด การขยี้ การตีตรุดสาย เป็นต้น ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นสิ่งยืนยันยืนยันความเป็นยอดของเดี่ยวจะเข้เพลงกราวไนทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครูบรรเลง สาคริก) ได้เป็นอย่างดี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ดุริยางคศิลป์
สาขาวิชา ดุริยางค์ไทย
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4787029435 : MAJOR THAI MUSIC

KEY WORD : KRAW NAI / NANG MAHA THEP KASATSAMUHA'S / JA-KHAY / YON

KIATISAK THONGJAN : [A MUSICAL ANALYSIS OF JA-KHAY SOLO : A CASE STUDY OF NANG MAHA THEP KASATSAMUHA'S KRAW NAI SOLO (MRS.BALANG SAKRIK'S COMPOSITION)]. THESIS ADVISOR : [ASSISTANT PROFESSOR KUMKOM PORNPRASIT]. 219 pp. ISBN 974 – 53 – 2799 – 9

The musical analysis of Phleng Kraw Nai for Jakhay solo composed by Mrs. Mahakasadsamudhra reveals that Phleng Kraw Nai belongs to the category of Phleng Na Phat. It is performed to accompany the marching of demonic characters from the Ramayana epic during the masked dance-drama. The structure comprises of ten groups of "Yon" a tonal non – meter section and six modes. In analyzing of form and modes, it reveals that Phleng Kraw Nai is ranked as the top solo piece in Thai classical music because of all ten "Yon" sections provide a composer to create and play with musical ideas as freely as one wishes; the "Yon" section is only fixed by a tonality but the rhythm and length of the section is left up to a composer's desire and creativity to explore. In addition, metabole is occurred three times. Thus, the melody is outstanding in terms of melodic movements and changes of melodic mode.

When the Kraw Nai is arranged for a Jakhay solo, only eight groups of "Yon" are found. Apart from the register of the Jakhay pitches, the ninth and the tenth "Yon" is a repetition of the first and the second groups of "Yon". Regarding rhythmic analysis, it reveals that a rhythmic cycle of Kraw Nok is used instead of the Kraw Nai cycle. The Kraw Nok rhythmic cycle is more compatible with the solo piece than the Kraw Nai cycle. In terms of pitches, the Jakhay solo is one pitch lower than the original piece due to the tonal timber of the instrument. With regards to melodic phrases, it shows that all groups of "Yon" in the solo piece is based on the essential melody of Kraw Nai except the eight group of "Yon". The special techniques employ free rhythmic improvisation, brass string strumming, and the use of similar melodic patterns with a change of the last pitch within eight measures to make the effects of different sound of drone.

In conclusion, there are altogether eleven kinds of special techniques found in Mrs. Mahakasadsamudhra's Phleng Kraw nai for Jakhay solo, i.e., sabad, kayee, deed rood sai. The musical analysis proves that the Kraw Nai is rightfully ranked as the highest solo piece for Jakhay by Mrs. Mahakasadsamudra.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department
Field of study
Academic Years

Music
Thai Music
2005

Student's signature..... *Kiatiskak Thongjan*
Advisor's signature ..... *Kumkom Pornprasit*

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาเทพสังคีตจารย์และเหล่าครูบาอาจารย์ทั้งหลายด้วยเศียรเกล้า ผู้ซึ่งได้ประสิทธิประสาทวิชาการดนตรีไทยให้มีปรากฏขึ้นในโลกนี้ ตลอดทั้งนางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครูบรรเลงสาคริก) ผู้เป็นต้นสายแห่งทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน อันเป็นเหตุสำคัญที่ยังให้เกิดงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยบุคคลผู้มีความสำคัญยิ่ง คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคมพรประสิทธิ์ ผู้ซึ่งเมตตาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยช่วยเหลือและตรวจแก้ไขงาน ตลอดทั้งกวาดชั้นและแนะนำข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการวิจัย เหนืออื่นใดอาจารย์ยังได้ถ่ายทอดทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน ซึ่งถือเป็นเพลงเดี่ยวชั้นสูงสำคัญแก่ผู้วิจัยอย่างไม่ปิดบัง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากคำว่า “ครู” มีความหมายที่ยิ่งใหญ่และลึกซึ้งเพียงใด อาจารย์คือ “ครู” ที่ผู้วิจัยรักและเคารพเป็นที่สุดท่านหนึ่งในชีวิต

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ช่วยเหลืออุปการะดังนี้

รศ.พิชิต ชัยเสรี ครูคนแรกผู้ซึ่งถ่ายทอดหลักวิชาการวิเคราะห์เพลงแก่ผู้วิจัย อันถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้วิจัยใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดทั้งให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในเรื่องของจังหวะหน้าทับที่ใช้ประกอบในการบรรเลงเดี่ยว

รศ.ดร.บุษกร สำโรงทอง ผศ.ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน อ.ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์ และ ผศ.ภัทรวดี ภูษาภิรมย์ อาจารย์ผู้มีพระคุณคอยช่วยเหลือ แนะนำ สั่งสอน และถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ตั้งแต่การเขียนงาน วิธีการคิด การค้นคว้าข้อมูล อย่างไม่ปิดบัง

ขอขอบคุณเป็นพิเศษอีกครั้ง สำหรับอาจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือตรวจแก้บทคัดย่อภาษาอังกฤษจนเป็นที่เรียบร้อย ตลอดจนความรักความเมตตาที่มีให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ผศ.ณรงค์ เขียนทองกุล ผศ.ศศิรัตน์ บรรยายกิจ อาจารย์วิชัย เหล่าประเสริฐ และอาจารย์ประสาร วงศ์วิโรจน์รักษ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้สืบทอดทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน ทางครูบรรเลงสาคริก อันถือเป็นข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสายการสืบทอดทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวในของครูบรรเลง

มหาวิทยาลัยทักษิณ หน่วยงานต้นสังกัดผู้วิจัย อนุเคราะห์สนับสนุนทุนส่วนหนึ่งในการศึกษา

อาจารย์ศิวศิษฐ์ นิลสุวรรณ และอาจารย์วิทยา หนูจ้อย เมตตาให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการตีหน้าทับประกอบการบรรเลงเดี่ยวเพลงกราวใน อันเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ประกอบในการวิเคราะห์

พีเจียบ อาจารย์สมบูรณ์ บุญวงษ์ พี่ออด อาจารย์จตุพร สีม่วง และพี่กอล์ฟ อาจารย์ภัทระ คมขำ พี่ที่ช่วยเหลือ ตลอดทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยอย่างเต็มกำลัง

อาจารย์ปทุมทิพย์ กาวิล เพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโท ผู้เป็นกัลยาณมิตรคอยช่วยเหลือส่งข่าวสารอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย รวมไปถึง พี่สมพงษ์ กาวิล ที่เมตตาอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการแปลภาษาอังกฤษ รวมถึง พี่นิต คุณนิตยา อ่อนทอง พี่ที่คอยช่วยเหลืองานทุกอย่าง ตามใกล้ชิดตามเป็นกำลังใจอยู่เสมอ และ น้องปอนด์ ชายชาญ ครูเส้น ช่วยติดต่อประสานงานขอข้อมูลของผู้ที่ได้รับการสืบทอดทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวในของครูบรรเลง สาคริก

สุดท้าย กำลังทั้งหลายอันได้เกิดขึ้นแก่ผู้วิจัย ทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ อันเป็นผลยังให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงนั้น ล้วนมาจาก คุณแม่ล้อม ทองจันทร์ และคุณป้าสุพรรณดี เสียสละ มารดาและป้าบังเกิดเกล้าของผู้วิจัยทั้งสิ้น ถือเป็นพระคุณอันจะเปรียบกับสิ่งใดมิได้ ที่ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1. การบรรเลงเดี่ยว.....	10
2.1.1 ความหมายและลักษณะของการบรรเลงเดี่ยว.....	10
2.1.2 ความเป็นมาและโอกาสในการบรรเลงเดี่ยว.....	14
2.2. เพลงเดี่ยว.....	16
2.2.1 มูลเหตุการเกิดเพลงเดี่ยว.....	17
2.2.2 คุณสมบัติของเพลงที่นำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยว.....	19
2.2.3 เพลงเดี่ยวสำหรับจะเข้.....	20
2.3. เพลงกราวใน.....	23
2.3.1 ประวัติความเป็นมา.....	23
2.3.2 บทร้อง.....	23
2.3.3 ความเชื่อเกี่ยวกับเพลงกราวใน.....	24
2.4. ทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน ของนางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครุบรรเลง สาคริก).....	26
2.4.1 ประวัตินางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครุบรรเลง สาคริก).....	26
2.4.2 การสืบทอดทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวใน ของ นางมหาเทพกษัตริย์สมุห (ครุบรรเลง สาคริก).....	30
2.5. คุณลักษณะพิเศษของเสียงจะเข้ในฐานะเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเดี่ยว.....	34
2.5.1 ว่าด้วยเรื่องขอบเขตเสียงจะเข้ปกติ.....	34
2.5.2 ว่าด้วยเรื่องของเสียงพิเศษที่เกิดจากการบรรเลงเดี่ยว.....	36

บทที่ 3	วิเคราะห์ทำนองหลัก.....	39
3.1.	รูปแบบหรือสังคีตลักษณ์	47
3.2.	จังหวะ.....	50
3.3.	ระดับเสียงและเสียงลูกโยนที่ปรากฏในเพลง.....	51
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 1.....	52
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 2.....	53
	เนื้อทำนองแท้ ๆ	54
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 3.....	57
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 4.....	58
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 5.....	59
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 6.....	61
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 7.....	62
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 8.....	63
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 9.....	64
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 10.....	67
	สรุปผลการวิเคราะห์.....	68
บทที่ 4	วิเคราะห์ทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวในทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุทร (ครุบรรเลง สาคกริก).....	72
4.1.	รูปแบบหรือสังคีตลักษณ์	76
4.2.	ระดับเสียง.....	78
4.3.	จังหวะ.....	80
4.4.	การใช้กลวิธีพิเศษและการดำเนินทำนอง.....	83
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 1.....	84
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 2.....	114
	เนื้อทำนองแท้ ๆ	133
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 3.....	149
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 4.....	154
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 5.....	158
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 6.....	166
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 7.....	172
	กลุ่มเสียงลูกโยนที่ 8.....	179
	ทำนองปิด.....	184
	สรุปผลการวิเคราะห์.....	187

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	191
บทสรุป	
5.1. สรุปบริบทความเป็นมาของการบรรเลงเดี่ยว จะเข้เพลงกราวใน.....	191
5.2. สรุปการวิเคราะห์โครงสร้างทำนองหลักของเพลงกราวใน สองชั้น.....	193
5.3. สรุปการวิเคราะห์เดี่ยวจะเข้เพลงกราวในทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุท (ครูบรรเลง สาคริก).....	194
ข้อเสนอแนะ.....	196
รายการอ้างอิง.....	197
ภาคผนวก.....	199
ภาพนางมหาเทพกษัตริย์สมุท (ครูบรรเลง สาคริก).....	200
คาถาวายดอกไม้.....	201
โน้ตทางเดี่ยวจะเข้เพลงกราวในทางนางมหาเทพกษัตริย์สมุท (ครูบรรเลง สาคริก).....	202
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	219

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย